

REFERAT

EMNE	Nordisk arbejdsgruppe fagmøde
TIDSPUNKT	September 2011
STED	København
DELTAGERE	Sverige, Norge, Finland og Danmark
FRAVÆRENDE	---

Referat fra NORTEK møde den 14. – 15. september 2011 i Vejdirektoratet i København.

Deltagere: Niclas Nilsson, Transportstyrelsen (S)
Elenor Persson, Trafikverket (S)
Tuomas Österman, Trafikverket (FIN)
Gry Horne Johansen, Vegdirektoratet (N)
Stine Forsbak, Vegdirektoratet (N)
Pia Brix, Vejdirektoratet (DK)

I dagsordenen bruges de faste punkter til emner, der indmeldes fra de enkelte lande. Emnerne fremgår under de aktuelle punkter.

Indledning mv. punkterne 1 og 2.

Pia Brix indledte mødet og bød på Vejdirektoratets vegne alle velkommen og fremlagde dagsordenen. Agendaens emner blev godkendt. Der suppleres dog med emner undervejs. Pia fortalte om projekterne nær Vejdirektoratet. Dels om havnefronten på Havnegade og dels om den nye metrocitring M3. Havnegade får ny havnefront med ny cykelsti/fodgængerområde, udsmykning, aktivitetsudstyr og beplantning. (Red. Projektet blev indviet i januar 2012). Projektet om den nye metrolinje i København etableres i tunneler under City, brokvartererne og Frederiksberg. Der kommer 17 underjordiske stationer. Efter planen skulle den stå færdig i 2018. Indtil 2012 arbejdes der med geologiske og arkæologiske undersøgelser. I samme periode er planlægningen og ledningsomlægninger under udførelse.

Referat fra sidste møde, punkt 3.

Referatet fra mødet i Sverige 23.-24. november 2010 blev godkendt. Niclas orienterede om kommende projekt vedrørende biler, der går i stå eller lign. i nødspor ved vejen. I disse tilfælde skal der iflg. arbejdstilsynet tilkaldes et køretøj med TMA. Det er et forslag fra arbejdstilsynet. Forslaget er foreløbig tiltænkt på vej E4 i høstperioden.

Aktuelle temaer, punkt 4.

Norge: Stine fortæller om, at de arbejder på nyt forslag om symbol for ladestationer for el-biler.

Finland, Tuomas oplyser, at de er knap så positive over brugen af skilte med el, gas osv.

Sverige, Elenor oplyser, at de ser positivt på at hjælpe med nye ting med vejvisning. Vigtigt når der er få af den slags.

Danmark, Pia meddeler, at der er nyt symbol for ladestation for el-biler. Særligt til brug ved P-pladser, hvor der med skiltning kan reserveres plads til el-biler. Symbol er en ledning med stik. Se også punkt 5 om nationale vejregler.

Herefter var der en generel drøftelse af skilte om drivmidler mellem repræsentanterne fra de enkelte lande.

Norge: Gry beretter om vurdering af eget symbol for snøscooter på fareskilt. Gry vil gerne have en drøftelse af, hvad andre lande bruger.

Sverige, Elenor oplyser, at der bruges forskellige tavler for terrænscooter men at advarselstavlen opsættes for trafikanten på vejen.

Finland, Tuomas siger at der i særlige tilfælde i dag bruges A 99 + tekst snescooter. Ellers bruges der almindelig vigepligt også for snescootere.

Danmark, Pia meddeler, at dette symbol ikke er med i den officielle vejafmærkning i Danmark.

Finland: Tuomas oplyser om hastighedsbegrænsning ved fodgængerovergang. I Finland er der store problemer med for høje hastigheder ved fodgængerovergang og erkendelse af vejafmærkningen. Der bruges i dag tavle med gult blik ved større tilladt hastighed end 50 km/h. Det overvejes, om gult blik i stedet først skal bruges ved hastighed mere end 60 km/h.

Sverige, Niclas fortæller, at de bruger oplysningstavle E 17 ved hastighed mindre end eller lig med 60 km/h. Der suppleres med trafiklys ved hastighed større end 60 km/h.

Norge, Stine oplyser, at der er mange forskellige krav. Fx ved hastighed større end 60 km/h bruges der ikke fodgængerovergang uden trafiklys. Der etableres ikke fritliggende fodgængerovergang ved hastighed over 45 km/h.

Danmark, Pia meddeler, at der er bestemmelser for etablering af fritliggende fodgængerfelt (overgang), hvor der skal være opsat oplysningstavle E 17. Det skal være særskilt belyst. Normalt suppleres med gult blik. Forgængerfelt må kun etableres ved hastighed mindre end eller lig med 60 km/h.

Finland: Tuomas vil gerne have en drøftelse af vejmarkering for "ny" brændsel. Efterspørger krav til dette.

Sverige, Elenor oplyser, at der skiltes fra nærmeste vej eller max x km.

Norge, Gry oplyser, at de vil skilte med 5 km forvarsling.

Danmark, Pia oplyser om evt. bestemmelser, at det forventes at blive efter samme principper som skiltning til anden slags drivmiddel. Der vil på motorveje være skilte ved direkte frakørsel til raste- og

servicestationer. Der vil sandsynligvis ikke blive forvarslet med x kilometer før. På almindelig vej skiltes i forvejen kun, hvis servicestationen er svær at se fra vejen. Det vil være samme princip for skiltning til andre drivmidler.

Finland: Tuomas fortæller om cykelkörfält (cykelbane) och hastighedsbegränsning. Beretter om større tiltag med at bygge cykelbaner.

Generel drøftelse af cykelbaner og oplysninger fra øvrige lande om, at de også er lavet primært i byområder. I Danmark er der desuden lavet cykelbaner i landområder, hvor den generelle hastighedsgrænse er 80 km/h.

Finland: Tuomas spørger til skiltning for internet/WIFI. Sverige, Norge og Danmark bruger ingen skilte til dette. Norge skilte med hovedkanal og trafikkanal. Sverige skilte med trafikkanal, men den bruges kun til at give særlige trafikoplysninger.

Finland: Tuomas spørger til parkeringsskive, og hvilken skiltning der bruges. Sverige og Norge bruger ligesom Finland symbol for parkeringsskive på skilte om parkering. Danmark bruger ikke symbol for parkeringsskive på parkeringsskilte.

Finland: Tuomas informerede om mopeder på cykelbanan (cykelsti). Generel drøftelse om reglerne for knallert på cykelsti.

Finland: Tuomas spørger til den svenske X8 plankorsningssskärm (vejskilt der bruges til markering af jernbaneoverskæring). Generel drøftelse. Den bruges kun i Sverige sådan. Alle lande bruger advarselsskilt og afstandsskilte ved jernbaneoverkørsel.

Sverige: Elenor om "destination" i turistnäringen och frågan om utvecklat behov av utmärkning/vägvisning.

Om navngivning af større turistområder melder Sverige, Gry, at der er kendskab til begrebet, men at de er restriktive med skiltning.

Danmark, Pia oplyser, at der ikke er kendskab til større turistområder af den slags, men at der i DK senest er udpeget naturparker. Godkendte naturparker optages på listen over nationale seværdigheder. Der er indført nye regler for skiltning til naturparker. Skiltet er med nyt hvidt symbol på brun baggrund.

Sverige: Niclas beretter om statslig cykelutredning (cykelruteprojekt). Baggrunden er, at man vil have flere til at bruge cykel som transportmiddel. Der arbejdes på projektet, hvor også myndighedsafdelingen deltager i arbejdet. Udredningen skal være færdig i løbet af 2012. Elenor oplyser, at der arbejdes med cykelruter med skiltenr. til cykelprojektet.

Danmark, Pia oplyser, at der findes regler for vejvisning (skilte) på cykelruter med cykelrutenumre. Der er også vist eksempel på fjern- og nærmålskatalog. Sendes til Elenor. Link til danske vejregler: <http://vejregler.lovportaler.dk/ShowDoc.aspx?docId=vd-20101203132106922-full&treeNav=true&navId=%7bB717142B-3D12-4710-AF77-9EE7D2D275BE%7d>

I Danmark arbejders der med flere store cykelprojekter omkring København og de øvrige større byer. (Red. Se link til Danmarks første cykelsupersti. Den blev åbnet i foråret 2012. Se link: <http://www.kk.dk/Nyheder/2012/April/TMF-CykelsuperstiAAbning.aspx> og <http://www.cykelsuperstier.dk/>

Finland, Tuomas oplyser, at det i deres yderområder ikke er interessant med cykelruter.

Sverige: Niclas om VMS, variable message signs. Der er nedsat en ad hoc-gruppe med deltagelse fra flere lande bl.a. Sverige og Holland.

Norge, Gry oplyser, at der findes håndbog om VMS. Finland, Tuomas oplyser, at der også er en håndbog om VMS - visse færdselstavler og standardtekst kan anvendes. Norge, Gry fortæller, at der er en håndbog om VMS. Danmark, Pia meddeler, at der er en håndbog om variable tavler og trafikledelsessystemer. Desuden bekendtgøres flere bestemmelser om variable tavler og teksttavler i løbet af 2012. Bestemte advarselstavler må bruges på teksttavler.

Norge: Gry meddeler, at de arbejder med forbedringer og tiltag mod spøgelsesbilisme i rundkørsler. Det er et prøveprojekt, hvor der bruges diagram for rundkørsel som vegoppmerking og på vegvisningsskilte.

Norge: Gry beretter om forsøg i kommune, hvor fartsgrensesone i en enkelt by prøves med 40 km/h. Regler er normalt med fartsgrensesone med 30 km/h. Der bruges kun en slags sone for et område.

Finland, Tuomas oplyser, at de bruger hastighedszoner med 30 og 40 km/h i byer. Sverige, Elenor oplyser, at de ikke bruger zonetavler om hastighed. Anvisningsmærken for tætbebyggt område viser kun byen og angiver ikke hastighed. Der bruges forbudsmærken med hastighedsbegrænsning fx 30, 40 og 50. De kan sættes over anvisningsmærken og skiltet om tætbebyggt område.

Danmark: Pia orienterer om flere forskellige projekter. PowerPoint præsentationer er vedlagt dette. **Brune turistoplysningstavler ved motorveje** – se link: [Emne forsøg med brune turistoplysningstavler i DK.pptx](#). **Informationsskilte om vejafgift for lastbiler** - se link: [Informationsskilte om vejafgift for lastbiler i DK.pptx](#). **Udvidelse af forsøg med overhalingsforbud for lastbiler på motorveje.** Det første blev igangsat 1. december 2010 som et forsøg på den Østjyske Motorvej, rute E45 mellem motorvejskryds Skærup og Skanderborg. Det er besluttet, at flere motorvejstrækninger skal indgå i forsøget. De seneste strækninger ibrugtages fra årsskiftet 2011/2012. Målet er at undgå "elefantkørsel" det vil sige to lastbiler ved siden af hinanden, så den øvrige færdsel forhindres i at komme fremad. **Spøgelsesbilisme** - se link: [Status om Spøgelsesbilisme.pptx](#) . Rapporten indeholder resultatet af en undersøgelse og gennemgang af i alt 100 tilfælde, hvor bilister er registreret af politiet i perioden 1999 – 2009. De 100 politisager er blevet gennemgået nøje for at belyse de nærmere omstændigheder ved den enkelte spøgelseskørsel, lige som spøgelsesbilisterne eller deres pårørende er blevet interviewet i det omfang, det har været muligt. Spøgelseskørslen opstod typisk på to måder: Enten kørte spøgelsesbilisten ind på motorvejen ad en forkert frakørselsrampe fra motorvejen, eller han/hun kørte på motorvejen, vendte bilen og kørte den modsatte vej. Ca. 1/3 af fejlkørslerne ved frakørslerne skete i ramperundkørsler med fire og op til otte ben. Her var bilisten kommet til at svinge for tidligt eller for sent i forhold til den vej, han/hun skulle have kørt ad. Ca. 1/3 vendte på motorvejen, fx fordi de var kørt for langt, eller slet ikke skulle have været på motorvejen. For ca. 1/3 af bilisterne var det ikke muligt at finde ud af, hvordan bilisten var

kommet til at køre i den forkerte retning. Det hang i de fleste tilfælde sammen med, at bilisten på grund af sin tilstand ikke kunne huske noget om det. Rapport 374 - 2011 om spøgelsesbilisme er udleveret på mødet. I Danmark udføres der flere forskellige forsøg med tiltag for at forhindre spøgelsesbilisme. Det er bl.a. forsøg med lanelights og vejpigge.

Lanelights: Systemet består af en række røde lamper, der er placeret midt i vognbanen på en frakørselsrampe. De aktiveres, når en trafikant passerer nogle detektorspoler i den forkerte kørselsretning. De røde lamper tænder derefter på en sådan måde, at det røde lys "løber" op mod trafikanten, der kører i den forkerte retning. Der er etableret 17 anlæg. De fordeler sig på to forskellige fabrikater. Det ene system skulle baseres på solenergi; men det har vist sig, at dette system er mindre funktionssikkert. Til det andet system skal der fremføres strøm. Det system fungerer bedre og er stort set driftssikkert. Begge anlægstyper har mistet lamper i forbindelse med snerydning; men dette problem anses for løst på nuværende tidspunkt. Forsøgsmæssigt har nogle af lanelights-anlæggene været suppleret med kameraovervågning. Dette har afsløret, at 26 fejkørende trafikanter har reageret på lysene og derved undgået at komme ud på motorvejen i den forkerte retning. To trafikanter er dog fortsat ud på motorvejen på trods af de blinkende røde lamper. Det første anlæg med lanelights blev ibrugtaget i 2008. Senere er der lavet 16 anlæg mere. Forsøgsperioden er planlagt frem til 2013, hvor der laves en evaluering af projekterne med lanelights og vejpigge.

Vejpigge: I december 2010 blev det første anlæg med vejpigge sat i drift på rastepladsen Lillebælt S. Det blev besluttet på forsøgsbasis at etablere fire yderligere anlæg med vejpigge. Disse blev færdige i marts måned 2011. Ret kort tid efter at disse anlæg var sat i drift, blev 4 biler, der kørte i den rigtige retning, punkteret. Da det blev konstateret, at forsøgsanlæggene ikke fungerede korrekt, blev de alle låst, så de ikke kunne fungere. Vejdirektoratet har bedt Teknologisk Institut om at undersøge anlæggene. Producenten af vejpiggen arbejder på en ændring af konstruktionen, så metoden kan testes igen.

Vejdirektoratet har gennem årene iværksat forskellige tiltag for at bekæmpe spøgelsesbilismen på motorvejene. Der er fx etableret de såkaldte spøgelsesporte med indkørselsforbudstavler og pile på kørebanen, samt en lang række vejtekniske forbedringer og ombygninger, der skal gøre det vanskeligere at foretage fejkørsler.

Der var en generel drøftelse mellem deltagerne om de enkelte emner.

Nationale vejregler, punkt 5.

Norge: Gry orienterer om nye regler om trafikskilte og vegoppmerking bl.a. om stop og gas symbol. Vegoppmerking har været i høring men afventer behandling af hørings svar. Derefter sendes det til departementet

Finland: Tuomas oplyser, at der pt. ingen arbejder er med ændringer af regler. Der er planer om at begynde på bl.a. kantlinje. Fortsætter med arbejdet om tegningsvejledning og andre tekniske krav. Arbejder med eftergivelige standere og muligheden for større gitterstandere. Standardtyper, måske 1 til 2 nye typer. Hele vegvisningshåndbogen er planlagt at skulle revideres.

Sverige: Niclas oplyser, at der arbejdes med ny vägmärkesförordning og foreskrifter. Der arbejdes også med vägmärkesförordning om vejvisningsmål. Det skal skrives tydeligt, hvor geografiske

vejvisningsmål ligger, og hvor de går fra og til. Elenor fortæller om katalog over ruter. Generel drøftelse og aftalt, at Pia sender link DKs regler om rutenummerering af det danske vejnet, fjern- og nærmålskatalog <http://vejregler.lovportaler.dk/ShowDoc.aspx?docId=vd-anlaeg-fjernnaemaal-full&treeNav=true&navId=%7bB717142B-3D12-4710-AF77-9EE7D2D275BE%7d> samt Motorvejsvisning, katalog over vejvisningsmål mv. <http://vejregler.lovportaler.dk/ShowDoc.aspx?docId=vd-anlaeg-vejvisningsmaal-full&treeNav=true&navId=%7bB717142B-3D12-4710-AF77-9EE7D2D275BE%7d>

Danmark: Pia orienterer om nye bekendtgørelser om vejafmærkning, nyt tavlesymbol for letbane, helikopter, uheldskryds, miljøzone, tankanlæg med ladestation for el-biler samt sikkerhedssymbol på kørebane – se link med PowerPoint præsentation [Revision af bekendtgørelser om vejafmærkning.pptx](#)
Sort undertavle til private parkeringsordninger – se link til præsentation: [Sort undertavle under E 33 til private parkeringsordninger.pptx](#)

Generel drøftelse og især om DKs sorte undertavle med teksten "Se info-skilt, da Sverige, Norge og Finland anvender blå undertavle med teksten "avgift".

Resultatet af dansk symboltest 2011 – se link til præsentation: [Sammenfatning af resultater af symboltest april 2011.pptx](#)

Forsknings- og udviklingsprojekter, punkt 6.

Generel drøftelse af mulige emner til fælles projekt. Sverige, Elenor om undersøgelse VTI af trafikanters adfærd, når der står reklameskilte langs veje. Finland, Tuomas foreslår undersøgelse af hvilke gule blink der bruges, og hvordan trafikanterne påvirkes af brugen i gangfelt (övergångsställe) (fodgængerfelt). Indstilling til NMF om nærmere undersøgelse af hvordan trafikanten bruger de forskellige skilte ved gangfelt.

Næste møde, punkt 7.

Det blev besluttet, næste møde vil være i Finland, Helsinki hos Tuomas den 25. – 26. april 2012.
(Red.) Mødet er udsat til uge 38 i 2012.

Meddelelser og Eventuelt, punkt 8.

Sverige: Elenor informerede om nytt arbetssätt (Lean) för att förkorta handläggningstiden för beslut om vägvisning. Det er et nyt pilotprojekt og der arbejdes med at forbedre sagsgange. Der er et konsulentfirma der hjælper med at samle oplysninger om arbejdsgange. Firmaet kommer også med forslag til at forbedre sagsbehandlingstiden og gøre ansøgningsprocedure bedre elektronisk.

Alle: Det blev aftalt, at Pia skriver udkast til oversigt for procedure for beslutning af love (lag), bekendtgørelser (forordninger), nationale ret linje (nationale retningslinjer) og håndbøger (handbok, vejledning).

Se eksempel for Sverige og Danmark.

Sverige

Riksdagen (Sveriges folketing)	beslutter Love
Regeringen	beslutter Trafikforordning og Vægmærksforordning
Transportstyrelsen	udformer og fremlægger bl.a. Vægmærksforordning. Har rätt att meddela egna föreskrifter.
Trafikverket	udformer og beslutter nationale retningslinjer og håndbøger (tekniske råd og tekniske krav)

Danmark

Folketinget	beslutter Love (fx Vejloven og Færdselslov)
Justitsministeriet	udformer, fremlægger og underskriver Færdselsloven
Transportministeriet	fremlægger og underskriver Vejloven. Beslutter vejafmærkningsbekendtgørelser
Vejdirektoratet	udformer Vejlov samt udformer, fremlægge og underskriver vejafmærkningsbekendtgørelser. Udformer og beslutter håndbøger (vejregler) med vejledninger

Sverige link om trafikverket om "Vem gör vad av myndigheterna inom transportområdet?"
<http://www.trafikverket.se/Om-Trafikverket/Trafikverket/Vem-gor-vad-av-myndigheterna-inom-transportområdet/>

Vægmærken – se link:
http://www.transportstyrelsen.se/Global/Publikationer/Vag/Vagmarken/PV09328_2012webb.pdf

Finland link om trafikverket <http://portal.liikennevirasto.fi/sivu/www/s>

Vægmærken og øvrige trafikordninger - se link:
http://portal.liikennevirasto.fi/sivu/www/s/trafiknat/trafikmarken_sakerhetsanordningar

Norge link om statens vegvesen <http://www.vegvesen.no/Om+Statens+vegvesen>

Trafikkskilt Vegoppmerking og trafikkskilt 2011 - se link:
<http://www.vegvesen.no/Trafikkinformasjon/Lover+og+regler/Trafikkskilt>

Danmark link om vejdirektoratet <http://vejdirektoratet.dk/da/om-os/sider/default.aspx>

Bekendtgørelser om vejafmærkning af juli 2012 - se link:
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=139506> samt
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=139507>

